Från:	[redacted]
Till:	RLK Funk Registrator
Ärende:	RS 2024-0344 Arlandaregionens gemensamma yttrande över remiss om regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Datum:	den 18 september 2024 17:43:52
Bilagor:	KS §150 Arlandaregionens gemensamma yttrande över remiss om regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.pdf KS §150 Arlandaregionens gemensamma yttrande över remiss om regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.Docx 16.1 Arlandaregionens gemensamma yttrande för samråd ny regional utvecklingsplan.pdf

---

Hej!

Bifogar utdrag ur Upplands Väsbys kommunstyrelses sammanträdesprotokoll 2024-09-02 - § 150 Arlandaregionens gemensamma yttrande över remiss om regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Med vänlig hälsning

[redacted]
Enheten för nämndadministration
Kommunledningskontoret
Upplands Väsby kommun
Besöksadress: Centralvägen 1
194 76 Upplands Väsby
[redacted]
www.upplandsvasby.se

Upplands Väsby kommun

Utdrag ur
sammanträdesprotokoll
Kommunstyrelsen

Utdrag ur Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2024-09-02

§ 150

Arlandaregionens gemensamma yttrande över remiss om regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2060) (KS/2024:298)

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen antar Arlandaregionens gemensamma yttrande som sitt eget.
2. Kommunstyrelsen beslutar att skicka yttrandet till Region Stockholm.

Reservation

[redacted] (V) reserverar sig mot beslutet.

Deltar inte i beslut

[redacted] (SD) och [redacted](SD) deltar inte i beslutet.

Särskilda yttranden

[redacted](V) och [redacted](MP) lämnar särskilda yttranden till protokollet. Yttrandena finns sist i den här paragrafen.

———

Beskrivning av ärendet

Arlandaregionen har valt att lämna ett gemensamt yttrande på samrådsförslaget över ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. För Arlandaregionen är de mest prioriterade frågorna

flygplatsens utveckling, bostadsbyggande, arbetsmarknad, transportinfrastruktur och hållbar utveckling.

För att nå målet om att bli Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion behöver den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS) bli mer framåtsyftande och harmoniera med Arlandaregionens utvecklingsplanering. Utan nödvändiga infrastruktursatsningar kan inte Stockholmsregionen nå sin fulla potential med Arlanda flygplats som tillväxtmotor för kompetensutveckling, innovation och logistik (järnväg, väg och flyg).

Fyra samhällsviktiga infrastruktursatsningar som behöver ingå i RUFS och prioriteras i transportinfrastrukturplaneringen är:

- Förbättrad kapacitet på Ostkustbanan genom att bygga fler spår på hela sträckan Stockholm-Uppsala och med satsningar på funktionella resecentrum i Arlandaregionen.
- Förbättrad kapacitet på E4:an till och inom Arlandaregionen, med nya körfält och fullt utbyggda trafikplatser.
- Förlängd Roslagsbana till Stockholm Arlanda Airport.
- Förstärkt koppling mellan Märsta och Arlanda samt kringliggande flygplatsstad genom utbyggd trafikinfrastruktur och kollektivtrafiklösningar.

Förslag på förändringar utifrån samrådsförslagets tre övergripande mål framgår av det gemensamma yttrandet.

Ekonomiska konsekvenser

Remissvaret till Region Stockholm har inga direkta ekonomiska konsekvenser. Regionala utvecklingsplanen är inte bindande för kommuner utan vägledande. Upplands Väsby kommun arbetar aktivt med exempelvis bostadsmålet som initialt innebär kostnader i form av investeringar men genererar också skatteintäkter till kommunen.

Kostnader som kan påverka den kommunala budgeten beror på beslut om att förhandla om avtal om medfinansiering. Det kan även inkludera andra åtaganden som går i enlighet med en framtida eventuella överenskommen Arlandaförhandling.

Barnrättsperspektivet

Barn påverkas av regionens utveckling. Barnrättsperspektivet har således beaktats indirekt i det gemensamma yttrandet.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar Arlandaregionens gemensamma yttrande som sitt eget.
2. Kommunstyrelsen beslutar att skicka yttrandet till Region Stockholm.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

_____

Särskilda yttranden

[redacted](V) lämnar följande särskilda yttrande till protokollet:

Vänsterpartiet anser att Arlandas attraktivitet ska stärkas i det övergripande perspektivet av långsiktig ekologisk hållbarhet. Vi vill se en balanserad utveckling där Arlanda är regionens huvudflygplats när Bromma läggs ned. Flygets klimatpåverkan är under överskådlig tid framåt mycket problematisk varför flygtrafiken behöver dämpas genom utbyggnad av inrikes- och europeisk spårtrafik och minskat flygresande.

På kort- och medellång sikt kan insatser göras för ökad hållbarhet genom en konsekvent och genomtänkt prioritering av resandet till flygplatsen. Där ska kollektivtrafiken ges företräde samtidigt som inga nya stora investeringar görs i vägtrafiken – breddning E4 och utbyggnad av E20.

Vänsterpartiet anser att det är mycket angeläget att:

- Förstärka pendeltågstrafiken till Arlanda, inklusive att förhandla om att ta bort tilläggsavgiften på Arlanda.
- Att förstärka busstrafiken från Märsta och övriga Arlandakommuner så att personalen vid regionens största arbetsplats får ökad tillgänglighet.
- Att staten omförhandlar villkoren för/tar över ansvaret för Arlandabanan och etablerar en kostnadsbild som gör banan attraktiv i förhållande till bilen.

Utbyggnad av Roslagsbanan till Arlanda är inte en kostnadseffektiv lösning, den tar därmed investeringsmedel från andra mer angelägna infrastrukturinvesteringar. En förlängd Roslagsbana till Arlanda skulle dessutom innebära stora ingrepp i ett mycket värdefull kultur- och naturlandskap.

[redacted](MP) lämnar följande särskilda yttrande till protokollet:

Miljöpartiet i Upplands Väsby motsätter sig att man i yttrandet anser att man ska prioritera att bredda E4 med ytterligare körfält. En breddning av E4 ger mer trafik. Vi anser istället att man bör satsa på att förbättra förutsättningarna för hållbart resande och använda samhällets resurser för att stärka buss- och tågförbindelser.

Det finns ett stort antal arbetsplatser på Arlanda och man bör möta behovet hos alla som reser till och från dessa arbetsplatser. Vi anser att en samverkan med arbetsgivare och fastighetsägare bör vara en del av det fortsatta arbetet för att nå ett hållbart resande i regionen.

———

Beslutet skickas till:

Region Stockholm: registrator.rlk@regionstockholm.se i både word- och pdf-format. Ange diarienummer RS 2024-0344.

Beslutsunderlag

1. Arlandaregionens gemensamma yttrande.
2. Samrådsförslag ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

arlandaregionen
KNIVSTA SIGTUNA SWEDAVIA UPPLANDS VÄSBY VALLENTUNA

Datum: 2024-08-16

Samråd ny regional utvecklingsplan

Knivsta kommun, Sigtuna kommun, Upplands Väsby kommun, Vallentuna kommun och Swedavia samverkar för en positiv samhällsutveckling som gynnar både Arlandaregionens och Arlanda flygplats utveckling. För Arlandaregionen är de mest prioriterade frågorna flygplatsens utveckling, bostadsbyggande, arbetsmarknad, transportinfrastruktur och hållbar utveckling.

För att nå målet om att bli Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion behöver den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS) bli mer framåtsyftande och harmoniera med Arlandaregionens utvecklingsplanering. Utan nödvändiga infrastruktursatsningar kan inte Stockholmsregionen nå sin fulla potential med Arlanda flygplats som tillväxtmotor för kompetensutveckling, innovation och logistik (järnväg, väg och flyg).

Fyra samhällsviktiga infrastruktursatsningar som behöver ingå i RUFS och prioriteras i transportinfrastrukturplaneringen är:

- Förbättrad kapacitet på Ostkustbanan genom att bygga fler spår på hela sträckan Stockholm-Uppsala och med satsningar på funktionella resecentrum i Arlandaregionen.
- Förbättrad kapacitet på E4:an till och inom Arlandaregionen, med nya körfält och fullt utbyggda trafikplatser.
- Förlängd Roslagsbana till Stockholm Arlanda Airport.
- Förstärkt koppling mellan Märsta och Arlanda samt kringliggande flygplatsstad genom utbyggd trafikinfrastruktur och kollektivtrafiklösningar.

Förslag på förändringar utifrån samrådsförslagets tre övergripande mål:

1. En jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö

Arlandaregionen bidrar till att skapa attraktiva livsmiljöer och sammanhållen bebyggelsestruktur. För att Stockholmskommunerna i Arlandaregionen ska

kunna fortsätta bidra behöver Region Stockholm och andra parter stödja och skapa förutsättningar för utvecklingen utifrån sina respektive ansvarsområden. Inom Arlandaregionen gäller detta främst infrastrukturutveckling samt utvecklingen av funktionella och trygga resecentrum längs Ostkustbanan.

Minst 30 000 bostäder och 50 000 arbetsplatser

För att tillgodose det demografiska behovet enligt RUFS behöver 20 000 - 32 000 nya bostäder tillkomma i Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna till år 2060. Efterfrågan att bo och leva i Arlandaregionen är stor och ökande. Bara de senaste 10 åren har cirka 12 000 bostäder byggts i tätorter och på landsbygderna i Arlandaregionen. Airport City Stockholms utbyggnadsplaner av en flygplatsstad med 50 000 arbetsplatser inom och i anslutning till flygplatsen är ett konkret exempel som ökar behovet och efterfrågan på nya bostäder.

Arlandaregionen bidrar primärt till bostadsutvecklingen genom planering av sammanhållna bebyggelsestrukturer. Men det finns också en stor efterfrågan på andra livsmiljöer så som exempelvis landsbygdsboende. Arlandaregionens kommuner har stora geografiska områden som består av just landsbygd som också måste få förutsättningar att utvecklas och fortsatt leva. En varsam utveckling av kommunernas landsbygd hanteras redan i respektive kommuners Översiktsplaner. Samrådsförslaget tar dock liten eller ingen hänsyn till dessa planer vilket är oacceptabelt och behöver i större omfattning ta hänsyn till dessa.

En helt avgörande förutsättning för vidare bostads- och arbetsplatsutveckling är utbyggd, fungerande kollektivtrafik och en väginfrastruktur som byggs ut i takt med befolkningsökningen. Den nya regionala utvecklingsplanen behöver ha en inriktning att utveckla och anpassa den lokala kollektivtrafiken och infrastrukturen efter den kommunala bebyggelseutvecklingen. Det skulle vara en tydlig indikation på att regionen värdesätter redan uppfyllda bostadsmål.

Regionala stadskärnan Arlanda-Märsta

De särskilda förhållningssätten för bebyggelseutveckling inom den regionala stadskärnan understryker Arlandaregionens behov av förbättrad tillgänglighet inom och till Arlanda-Märsta. Samrådsförslaget visar förståelse för Arlanda-Märstas särställning som regional stadskärna och det är positivt att förslaget bland annat pekar på att *utvecklingen av stadskärnan bör värna om tillgängligheten till Arlanda flygplats.* För att binda ihop den regionala stadskärnans olika delar behövs dock ett attraktivt och effektivt kollektivtrafikstråk mellan Märsta station och Arlanda flygplats. Effektiva och hållbara landtransportsystem maximerar både nytta och redundans för hela regionen.

Funktionella och trygga resecentrum

För att skapa förutsättningar för en jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö krävs det att stationerna på Ostkustbanan i Arlandaregionen utvecklas till funktionella resecentrum. Då kan en mer välintegrerad och tät stadsbygd skapas med fokus på trygghet och attraktivitet. Detta behöver prioriteras av staten och regionen i såväl den nationella som den regionala planeringen.

2. En ledande kunskaps- och tillväxtregion

I Arlandaregionen finns en mångfald av företag där många verkar på den internationella marknaden. Arlandaregionen främjar en utveckling där fler har möjlighet att bo och arbeta inom Arlandaregionen genom att skapa förutsättningar för arbetsmatchning lokalt, regionalt och nationellt. För en fortsatt bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen krävs en utveckling av tvärförbindelser och funktionella resecentrum.

Arlanda som arbetsmarknadsnod

Det är positivt att Arlandas funktion i en ledande kunskaps- och tillväxtregion har stärkts i samrådsförslaget jämfört med gällande plan. Vi saknar dock skrivningar om behovet av bättre tillgänglighet till och från Arlanda flygplats, inte minst gällande arbetsmarknadsresor. En av faktorerna som begränsar tillgängligheten till Arlanda är stationsavgiften som innebär en hög extraavgift.

RUFS behöver kompletteras med en skrivning om att Arlanda flygplats är landets största arbetsplats utanför tätort och som funktion i ett hållbart arbetsmarknadsperspektiv. Här finns cirka 600 företag med närmare 20 000 anställda. Indirekt skapar flygplatsen ytterligare 1 000 anställda per miljon resenärer med kringtjänster och service. Flygplatsen har också en viktig roll i att främja en första anställning och fler instegsjobb. Ett flertal gymnasier har därtill unika spetsutbildningar förlagda på flygplatsen.

Internationell konkurrenskraft

Utblickar över länsgränsen saknas i samrådsförslaget. De är betydelsefulla både regionalt och nationellt för en bättre koppling mellan Stockholms län, Uppsala län och övriga östra Mellansverige. Ett utvidgat perspektiv stärker hela regionens internationella konkurrenskraft och tillväxtförmåga. Förbättringar i regionens transportsystem underlättar förtätning av storstadsregionen och vidgar den funktionella arbetsmarknadsregionen.

Samverkan med övriga Mälardalen får emellertid inte medföra att planeringen tappar fokus. Strategiskt mest angeläget är tillgänglighet och utveckling inom Stockholms län och Arlandaregionen.

Internationell tillgänglighet

Stockholmsregionens internationella tillgänglighet ska öka. Flygets roll som eget trafikslag (precis som gång, cykel, kollektivtrafik eller bil) behöver synliggöras i planen.

Trafiksystemen hänger ihop och för att öka den internationella tillgängligheten är det viktigt med pålitlig och konkurrenskraftig restid mellan de regionala kärnorna och Arlanda. Därtill behöver tillgängligheten inom de regionala kärnorna förbättras, sett ur både ett nationellt och internationellt perspektiv.

3. En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp

För att nå målet om att bli en tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp är det avgörande att regionen tar sitt ansvar och utvecklar kollektivtrafiken. Det är sannolikt till och med den viktigaste faktorn. RUFS behöver visa på en tydlig vägledning framåt i både i att utveckla befintliga och framtida system för att Stockholmsregionen ska kunna växa hållbart.

Utvecklingen av bostäder och arbetsplatser i Arlandaregionen samt utveckling av flygplatsens funktion och roll är beroende av god framkomlighet och tillgänglighet med effektiva och tillgängliga bytespunkter i transportsystemet. Detta krävs också för att kunna skapa en region utan klimatpåverkande utsläpp. Att områdena klimat, klimatanpassning och miljö är integrerade i de olika kapitlen i stället för att hanteras separat är positivt.

Visa framtidens trafiksystem

För att kunna vägleda i den nationella infrastrukturplaneringen behöver RUFS visa på behovet av ett utbyggt trafiksystem på lång sikt (år 2060) och med en utblick mot år 2080.

Investera för att kunna effektivisera befintliga system

I samrådsförslaget beskrivs behovet av att effektivisera befintliga transporter. Inom Arlandaregionen krävs också investeringar i transportinfrastrukturen, både för rustning av befintliga system men också för nyinvesteringar i syfte att möta nuvarande och framtida transportbehov. Detta gäller inte minst utbyggnad av trafikplats Hammarby med villkorad breddning av väg E4 samt utbyggnad av trafikplats Måby. Investeringarna medför en ökad transporteffektivitet i stråket Stockholm-Uppsala med ytterligare potential vid öppningen av framtida Förbifart Stockholm. Trafikverket har meddelat att delsträckan Häggvik-Hjulsta öppnas för trafik redan år 2026. Tidigareläggningen gör investeringar i Arlandaregionen desto mer angelägna

och akuta.

Redundans och resiliens i systemen

Det saknas idag ett robust och resilient system som kan avlasta vid störningar och stärka tillgängligheten mellan Arlanda flygplats och flera målpunkter i regionen. Detta har blivit tydligt de senaste åren. Exempelvis påvisade urspårningen på Arlandabanan år 2023 hur skör infrastrukturen runt Arlanda flygplats är. För att kunna utveckla ett redundant och resilient system arbetar Arlandaregionen för en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda flygplats och för en förstärkt kollektivtrafikkoppling mellan Märsta och Arlanda. Där ingår även en ombyggd Märsta station som kan avlasta Arlanda C och en tydlig kollektivtrafikkoppling där emellan, exempelvis genom en effektiv och kapacitetsstark lösning med Bus Rapid Transit (BRT). De fysiska förutsättningarna har kommunerna och Swedavia redan fastställt i den översiktliga planeringen. RUFS behöver ta in detta behov och spegla intentionerna i Arlandaregionen.

Smidig omstigning mellan trafikslag är viktigt. Både flygresenärer och invånare måste kunna resa till arbete, skola och fritidsaktiviteter med alternativa transportsätt.

Ta vara på omställningskraften inom flyget

Det är positivt att samrådsförslaget lyfter att utvecklingen av Arlanda flygplats innebär stärkta förutsättningar för hållbart resande med flera trafikslag och med så liten miljöpåverkan som möjligt. Swedavia bedriver ett omställningsarbete i framkant, exempelvis kring el- och vätgasflyg och en infrastruktur för detta. En inte obetydlig del av koldioxidutsläppen som förknippas med flygplatser härrör dock från marktransporter, företrädelsevis fordonstrafik. Det är därför viktigt att stärka kollektivtrafiken till och från Arlanda flygplats och att samtliga aktörer understödjer med åtgärder som främjar detta. Arlandaregionen ser positivt på målet att Arlanda flygplats ska kunna flytta fram sin position i konkurrens med flygplatser i nordiska länder och etablera fler strategiska flyglinjer. För att lyckas med det krävs dock en mer framåtsyftande RUFS som tydliggör och föreslår prioriteringar i kartor och text.

En annan viktig aspekt är att tillvarata den miljöomställning som flygutvecklingen kommer att skapa, exempelvis inom miljöteknik och fordonsindustrin samt andra kunskaps- och högteknologiska verksamheter.

Cirkulär ekonomi kräver samverkan

Samrådsförslaget tar upp cirkulär ekonomi som en prioritering. Arlandaregionen anser att det är olämpligt att från regional nivå försöka

underlätta för masshantering på ett sätt som går emot kommunernas egen planering och miljöambitioner. Här krävs särskild dialog med berörda kommuner. Även om en väg uppfyller rätt bärighetsklass är den inte nödvändigtvis lämplig för tung trafik. Olämpliga placeringar innebär alltifrån störningar för närboende till att godstrafik som inte har Arlanda som målpunkt ökar trafikflödet och därmed konkurrerar med tillgängligheten till riksintresset Arlanda flygplats.

Rumslig inriktning

För Stockholmsregionens utveckling behövs en flerkärnig struktur som återspeglas inte bara i utvecklingsplaner, utan också i verkligheten. Det krävs en långsiktig planering och uthållighet för att nå genomslag i strategier som berör många aktörer.

Samordna med den kommunala planeringen

Arlandaregionen vill understryka att det framför allt är kommunerna som styr den rumsliga inriktningen i respektive kommun. Planen behöver utgå från och samordnas med kommunernas översiktsplaner för sänkta trösklar, förutsägbara planprocesser samt effektiva handläggningstider. Konsekvensen är annars att det skapas onödig byråkrati och förlängda processer.

Transportsystemet är strukturerande för utveckling

Det är viktigt att förstå hur transportsystemet är strukturerande för utvecklingen. En utveckling av stom- och spårburen trafik ger nya möjligheter till utveckling inom både bostadsbyggnation och arbetsmarknadsutveckling. Detta behöver RUFS ta hänsyn till i utpekande av regionala strukturer.

Kraftsamling

Arlandaregionen vill vara en aktiv samarbetspart och verka för målen RUFS. För att RUFS ska bli ett effektivt verktyg behöver planen kunna användas till att locka investeringar till Stockholm och Arlanda samt visa vilka möjligheter dessa investeringar kan skapa. Planeringsförutsättningarna i storstadsregionerna skiljer sig ofta från resten av Sverige och detta behöver tydliggöras i RUFS.

Det krävs också tydligare prioriteringar och kopplingar till målbild och viljeinriktning. De prioriterade åtgärderna i samrådsförslaget är för många och behöver bli tydligare för att uppfattas som just åtgärder.

Samverkan och beslut om finansiering

Arlandaregionen har under de senaste 10 åren verkat för ökade statliga investeringar i Stockholmsregionen och samordnat processer för planering.

För att nå regionens högt uppsatta mål krävs samverkan och beslut om finansiering. Avsaknaden av en tydlig viljeinriktning samt finansieringsbeslut om nödvändiga transportinfrastruktursatsningar på regional och nationell nivå skapar otydlighet och osäkerhet hos både offentliga och privata samhällsbyggare. Detta måste förändras. Ett viktigt första steg är att göra den regionala utvecklingsplanen mer framåtsyftande.

Bilaga Delregional utvecklingsplan för Arlandaregionen

För Arlandaregionen,

[redacted]
Knivsta kommun

[redacted]
Knivsta kommun

[redacted]
Sigtuna kommun

[redacted]
Sigtuna kommun

[redacted]
Upplands Väsby kommun

[redacted]
Upplands Väsby kommun

[redacted]
Vallentuna kommun

[redacted]
Vallentuna kommun

[redacted]
Swedavia AB